

Střípky z minulosti aneb Jak se v Bojanově stavěla „měšťanka“ (1929 – 1932)

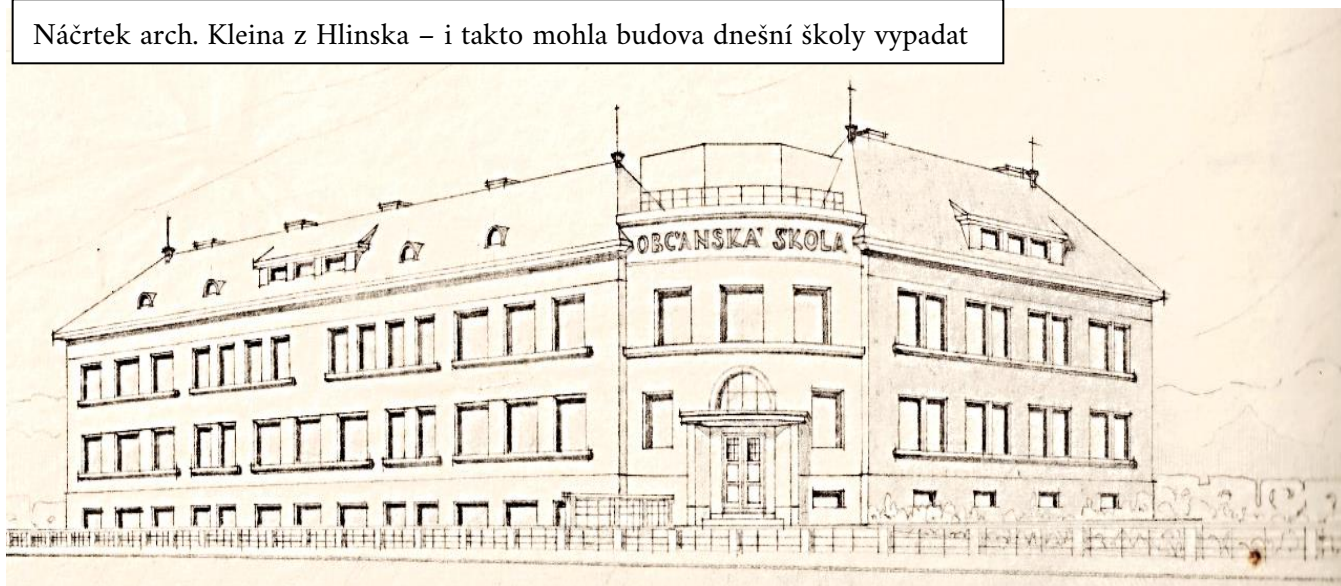
O zřízení měšťanské školy se v Bojanově uvažovalo již brzy po vzniku Československa. Pamětníci mi doufám prominou, ale na chvílku povolím otěže svému „ryze učitelskému já“ a pustím ho k vysvětlení, jak to bylo za první republiky se školní docházkou. Tu zahajovala dítko v obecné škole, jež měla pět ročníků. Po jejím absolvování mohly děti přejít na tříletou měšťanskou školu. Pokud měšťanka v obci scházela, nabízely se žákům dvě možnosti. Zůstat na obecné škole, která v tomto případě byla osmiletá, nebo na základě výborného prospěchu přestoupit po pěti letech na střední školu – tj. osmileté gymnázium nebo sedmiletou reálku.

Vše nasvědčovalo tomu, že daný typ školy (měšťanská škola) zůstane v Bojanově pouhým snem. Kde by prokrindapána obec vzala tolik peněz?! Jenže! V okolních lesích se zabydlela mrška jménem bekyně mniška. Nu. Vše zlé je pro něco dobré. Bojanov vytěžením lesů získal kapitál přes 1 mil. korun a návrh na měšťanskou školu se ocitl znovu na stole.

Mohlo by se zdát, že největší překážka padla a teď už vše půjde ráz naráz. Omyl. Než do budovy vstoupili první žáci lační nových vědomostí, prošli se všichni, kdož měli na vybudování nové moderní školy podíl, po strastiplné cestě. Ale pěkně po pořádku.

Po odkoupení pozemku od pana Jos. Nováka a získání stavebního povolení byla vypsána soutěž na zhotovení návrhu podoby bojanovské měšťanky. Své projekty zaslali tři architekti. Zástupci školské rady a obce se shodli na návrhu architekta Vl. Ježka z Prahy. Poté bylo vyhlášeno nabídkové řízení na stavitele. Nejnižší nabídka přišla od pana Dostála z Heřmanova Městce, „jenž oferoval obnosem 2 068 583 Kč. Tak vysokého rozpočtu ovšem nikdo nečekal.“ Není divu, k dané částce se ani jeden z architektonických plánů nepřiblížil, počítalo se s náklady kolem jednoho a půl milionu.

Náčrtek arch. Kleina z Hlinska – i takto mohla budova dnešní školy vypadat

Začalo proto vyjednávání s projektantem, kde by se dalo ušetřit. Nakonec byly z úhrnné sumy vyjmuty práce truhlářské, zámečnické a sklenářské, jež byly zadány místním a přespolním živnostníkům. Dále se upustilo od stavby bytu ředitele při škole (prý se zrealizuje později, k čemuž pochopitelně nikdy nedošlo), jeviště v tělocvičně a dalších drobností. Teprve poté se mohla stavba rozeběhnout. V prosinci 1929 byla odkopána hlína a na jaře 1930 se položily základy.

Bylo tedy zřejmé, že první ročník měšťanky, kam se nečekaně přihlásilo velké množství žáků (21 hochů a 26 děvčat) bude muset vzít pod svou střechu obecná škola (byla zredukována na trojtřídní). O rok později mělo být ještě hůř, kam s prvním ročníkem? Prostory ve svém domě nabídl pan Tlapák. Spasil tak měšťanku na dva roky, než byla budova školy schopna provozu.

Vysoký náklad nedal mnoha lidem spát, a tak při každé možné příležitosti bylo předsedovi školské rady předhazováno, že obec nemá ani polovinu potřebné částky, že se obec zadluží a kdesi cosi, až pan Josef Kabele podal rezignaci. *„Jeho odchod znamená velikou ztrátu pro celou akci, neboť jím odchází člověk těžko nahraditelný svou klidnou a pevnou rozvahou a nekompromisností.“* Vzápětí padla celá školská rada. Do konce stavby se rozklížila ještě několikrát. Těm, kdož mají rádi dobré konce, prozradím, že dotyčný předseda ŠR se po pár letech do čela vrátil a pokračoval ve snaze dovést stavbu školy ke zdárnému konci. Další hybnou silou v čele ŠR byl pan Jaroslav Janeček z Kovářova. Ani jemu nemohlo být často do zpěvu. *„V občanstvu ozývají se hlasy proti stavbě, proti místní školní radě, do věci zatahují se i různé osobní zájmy, objevují se i lokálky v časopisech kritizující činnost různých vedoucích činitelů způsobem a výrazy ne vždy vhodnými a taktními.“*

V roce 1931 se stavba školy načas zastavila. Situace se stávala vskutku kritickou, dokonce zaznívaly názory, že by se rozestavěná škola měla zbourat. Podotýkám, že se škola chlubila čerstvě dokončenou střechou. Tehdejší pan řídící Václav Štědrý však ruce do klína nesložil. Ba naopak. Psal, prosil, sháněl... Na zařízení místností, v nichž by se dalo vyučovat, přispěly nakonec nejen okolní osady, ale i jednotlivci (mimo jiné i Fr. Josef, kníže z Auerspergu). Za zmínku stojí, že když se hlasovalo v bojanovském zastupitelstvu o daru klád na prkna, byli proti pouze tři muži, v té době všichni členové školské rady. Myslíte, že to byla nějaká taktika!?

Konec dobrý, všechno dobré. Obec ustála i žalobu podanou stavitelem Dostálem (neplacení pohledávek) a škola se navzdory škarohlídům, *„škůdcům a nepřátelům novostavby“* otevřela 19. září 1932. Přečkala válku i různá politická zemětřesení. Nevybouchla, ač si to napříč generacemi dětí občas někdo přál. Nebyla ani zavřena, byť by to svého času konkurence uvítala. Vydržela! Devadesát let.

Nechť se jí vyhýbají neduhy i neštěstí a slouží ve zdraví ještě dlouhá léta. Všechno nejlepší!

Lenka Simonová